

3. Jonas Vibsig Berding: *Generation Facebook*

Teksten er et essay fra Politiken 20. april 2013. Jonas Vibsig Berding¹² er folkeskoleelev.

»Min generation er ved at opbygge et nyt samfund, men det smuldrer mellem fingrene på os. Internettet stjæler vores jordforbindelse, indtil vi til sidst hænger dinglede med dets trådløse wire om halsen. Var det smukke ved livet ikke, at det skulle leves?«, spørger den sekstenårige Jonas Vibsig Berding i en ny serie 'Du danske ungdom'.

De voksne ved intet om det. De tror måske, at de kan sætte sig ind i det, men det kan de ikke. De har levet et langt liv, men i denne barske jungle er de mere uerfarne, end vi er. Vores generation er ved at opbygge et samfund i en ny kæmpe verden, men det er af sand, og det smuldrer mellem fingrene på os. Internettet stjæler vores jordforbindelse, indtil vi til sidst hænger dinglede med dets trådløse wire om halsen.

Jeg er 16 år, går i 9. klasse og ved, hvordan det er, for jeg har selv været der. Nej, jeg er der. Jeg bliver forfulgt af det. Min smartphone ligger så tungt i min lomme, at jeg aldrig er mere end en meter fra at blive indhentet. Det føles som at flygte med en fangelænke.

Alle, jeg kender, er online. Facebook er det største sociale fællesskab, jeg som ung overhovedet kan melde mig ud af. Jeg begynder at blive bange for det, for jeg har set, hvad det gør ved folk. Jeg har følt det på egen krop. Jeg har set folk sælge ud og simpelthen gøre alt, hvad de kan, for at opnå et ekstra 'synes godt om'-klik. Vores værd er blevet til at måle og veje. For via Facebook er vi alle blevet et produkt, hvor likes og kommentarer er brugeranmeldelser.

Små piger har byttet ønskelistsens Barbie-dukke ud med spejlreflekskameraer.

Og selvom jeg aldrig har været fan af de dukkede dukker, bringer de nye dyre kameraer, der dukker op, intet bedre. De idylliske dukker, der førhen skulle leges med, begynder de små piger nu selv at ligne. De ligger nu pludselig selv under for Facebooks legende hænder. Det er ikke nok længere at lege med idyllen, vores generation vil være den.

Vi kender alle opskriften. De ingredienser, der tilsammen smager sødt af internettets anerkendelse. Det menneskeværd, som kan måles og vejes. Det, som er umuligt i den fysiske verden, men som med de ønskede kameraer pludseligt kan lade sig gøre. Unge piger kan pludselig få taget billeder til Facebook, der, modsat virkeligheden, kan redigeres. Det giver så falskt et billede af os som mennesker, at vi kun vil præsentere os fra vores smukkeste side. For via Facebook fabrikeres vi alle så fejlfrit som dukker.

Det er et optrappende mareridt, som jeg ikke kan se nogen ende på. En ond spiral. Jeg kan umuligt forstille mig, at Facebook skulle kunne udløse den anerkendelse, som dagligt derpå er søgt. Der må mangle noget helt andet. Noget, der sidder et sted dybere i os, end hvad tusinde falske Facebooktømmeltotter kan grave sig frem til.

¹² Jonas Vibsig Berding (f. 1996). Han gik i 2013 i 9. klasse i folkeskolen på Grønnemose Skole i Gladsaxe. Han svømmeinstruktør på eliteplan 9 gange om ugen i Gladsaxe Swim Copenhagen.

Men hvem er der at bebrejde?

Det er vel ikke nogens skyld, at vi alle vil præsentere os fra vores bedste side, og at der derfor er opstået dette falske univers imellem os. Pludseligt kan jeg bare
40 se alle problematikkerne. De er kommet væltende ind over mig som en lavine, og vi har sgu begravet hinanden i dem.

Det er en snebold, der har rullet¹³ sig langt større, end hvad vi som enkelte personer kan magte. Det kræver os alle at holde snebolden rullende. Den bliver større, og flere ruller med.

45 For nogen koster det rigtigt mange kræfter at skulle holde snebolden rullende, men der er ingen, som har lyst til at stoppe op, for så ruller den bare videre med milliarder af tilhængere, som følger den.

Og der er ingen, som har lyst til at stå tilbage alene i kulden.

Vil vi nogensinde blive frie? Frie fra at skulle søge anerkendelse? Frie fra vores mindreværdskomplekser? Frie fra vores eget urimelige forventningspres? For uden
50 disse helt menneskelige egenskaber ville en ting som Facebook aldrig kunne vokse sig så stort. Facebook har vokset sig stort på vores usikkerhed. Alene i dag har flere af mine Facebook-venner opdateret deres gamle profilm billeder for endnu en gang at kunne få publiceret det på deres venners startside. Alt sammen for at fylde det tomme kar af selvværd med en lille sjat ekstra tomme tommelfingre.

55 Jeg står hånd i hånd sammen med mine Facebook-venner som et led i en kæmpe kreds. Men for at bryde denne onde cirkel handler det om at være ærlig over for sig selv. Man kan ikke løse et problem uden at anerkende det først, og jeg sætter mig på ingen måde over dette problem, for jeg står midt i det. Jeg vil ikke længere være med til at løfte vores liv så langt op i luften, at ingen af os til sidst kan bun-
60 de. Men for at komme ud må jeg kigge ind, så derfor:

*Hvis det var syndigt at være på Facebook, ville jeg være den værste synder. Når vækkeuret på telefonen ringer om morgenen, er det første, jeg gør, at rulle om på siden og tjekke Facebook. Så går jeg gerne på toilettet, børster tænder og spiser morgenmad. Alt sammen uden at Facebook slipper grebet om min højre hånd.
65 Der er så mange ting, jeg prøver at sige positivt om Facebook for at beskytte det, men i virkeligheden mest af alt mig selv. Det værste er, at jeg konstant lyver over for mig selv. Hvis jeg ikke kan være ærlig over for mig selv, over for hvem kan jeg så? Og hvorfor sletter jeg ikke bare min profil? Sempelthen fordi jeg er bange for at stå alene.*

70 *Jeg skammer mig, når jeg i dag kan føre en samtale med en person, der er flere kilometer væk, selv om jeg sidder til middag med min familie, som er mindre end en armlængde fra en berøring.*

Generation Facebook er mester i zapperkulturen, så det tager os ingen tid at vende tommelfingeren enten op eller ned, når vi ser en ny person. Ofte består en
75 stor del af vores vurderinger også af, hvor mange andre der tidligere har flippet tommelfingeren til en ”thumbs up” - altså hvor mange andre romerske kejsere der tidligere har lagt et like. Og har man ikke mange likes, bliver ens status smidt for løverne i den gladiatorarena¹⁴, vi kalder for et socialt fællesskab.

¹³ en snebold, der har rullet: en effekt, hvor noget vokser ukontrolleret, når det først er sat i gang

¹⁴ en gladiatorarena: en gladiator var en professionel kriger i oldtidens Romerrige; en arena er en rund plads hvor man kan udkæmpe kampe – fx gladiator kampe

I dag dokumenterer vi næsten alle ting, som vi gør, og vi gør ting alene for at
80 dokumentere dem. Så vi står konstant som dansende marionetdukke i Facebooks
rampelys som skuespillere af den idylliske karakter, vi så gerne vil være, men kun
kan være i kulissen af det store teaterstykke kaldet Facebook. Og jeg er alt andet
end til stede i nuet, når jeg så ofte skal performe i livet på scenen med alle mine
Facebook-venner som en blanding af tilskuere, dommere og anmeldere.

85 Jeg ved, at inden for få år vil det være muligt med teknologien at gøre alt, uden
i virkeligheden at gøre noget som helst. Men har det smukke ved livet ikke altid
været, at det skulle leves?